

OBSERVATIONES
M E D I C A E
DE
A F F E C T I B U S
O M I S S I S.

AUTHOR
ARNOLDO BOOTIO,
Medicinz Doctore, *1172 h. 2*

Antebac
Proregis, Ordinum, atque Exercituum
Hiberniæ ARCHIATRO:

Jam verò Lutetia Parisiorum
Medico Clarissimo.

LONDINI,
Excudebat Tho. Newcomb pro Tho. Whiteaker.
ad Insignia Regalia, in Cœmiterio
D. Pauli. 1649.

DE
ABSCESU
HYPOCRANIO.

CAPUT PRIMUM.

IN Vacuo illo spatio, quod inter Cranium ac Duram Cerebri Meningem intercedit, inflammatur aliquando Sanguis, suppuratusq; in Abscessum convertitur; cujus Abscessus duo animadverti genera, ut sedibus, ita subiecto, seu materia, & causis multum inter se differentia. Prior istarum supurationum fit in canalibus seu sulcis Duræ Membranz, tum anteriori seu superiori, qui ipsum cerebri corpus, amplo altoque hiatu a sese dehiscens, sub ductu Suture Sagittalis, notabili interstitio adusque callosum corpus in duas partes separat; tum posteriori, quo in Occipitis regione Cerebrum a

A 2

Ce-

4 H H 2 16

*Abscessus
Hypocræ-
nitis.*

Cerebello determinatur. In horum
Ductuum seu Canaliculorum alterutro, in-
terdum verò utroque simul, restagnans
Sanguis, si plus justo caleseat atque in-
flammetur, tandem in pus abit, atque
Abscessum constituit. Inflammationis
istius occasionem ibi, uti in aliis corpo-
ris partibus, variæ causæ præbere pos-
sunt: sed quum nobis propositum non
sit speculationibus indulgere, nec quid
fieri queat exquirere, sed quæ facta sci-
mus fideliter repræsentare (id quod
de omnibus Affectibus hoc tractatu ex-
plicandis semel monitos volumus Le-
ctores) reliquis omissis, de iis loqua-
mur, quas ipsi observavimus, ubi iste
Morbus se nobis obtulit. Fit igitur hæc
Inflammatiō, quando sanguis iste mul-
ta falsa Pituitæ admistione infectus, ac
plus quam par est calefactus, amittit
eodem tempore beneficium Ventila-
tionis per compages Suturarum, alios-
que Cranii & circumjectorum corpo-
rum meatus isti officio destinatos, per
vehementem subiti frigoris incurratio-
nem densatos obstructosque. Largiori
autem talis Pituitæ in istam partem af-
fluxui atque acervationi obnoxii sunt,
qui per aliquot annos experti periodi-
cam Coryzam, seu Catharralem per na-
res profluvium, postea solenni hoc eva-
cuatio-

*Abcessus.
Hippocra-
tus.*

tionis genere privati sunt, eoque
diu caruerunt: unde fit ut serosi ac
pituitosi humores, statis temporibus
pro solito in Caput delati, nec consue-
to olim itinere foras protrusi, alias sibi
vias moliantur, ac postremo in prædi-
ctos Dura Meningis canales regurgi-
tantes, atque permixti sanguini, quem
vel invenerunt ibi, vel secum detule-
runt, effervesce eum faciant, ac ma-
jori quam antea ventilatione indigere:
ut mirum non sit, si defraudatus eadem
tempestate, ob Capitis Perfrictionem,
Transpirationis beneficio, exstuet pe-
nitus ac inflammetur; & inflammati-
onem, ut fieri solet, suppuratio subse-
quatur. Fit autem fere ista Inflamma-
tio ac Suppuratio non simul ac univer-
sim, sed sensim ac per partes, unde ali-
quanto agrius initio cognoscitur.

Cerebri functiones, ac Mentis sen-
sumque Actiones, hoc morbo nequa-
quam vitiantur aut interpellantur.
Somnus duntaxat corrumpitur, ac per-
petua fere vigilia infestant, ob doloris
assiduitatem, qui non quidem dirus
immanisque, admodum tamen molestus
& cruciabilis, ac semper fere sui simi-
lis, noctu atque interdiu pari ferme
tenore Egrum divexat: unde tandem
febricula quoque, quæ primis diebus
nulla

*Abscessus
Hypocras-
mus.*

nulla accersitur, appetitusque proster-
nitur. Capitis a principio magna ad-
est gravitas, ac si grandi aliquo pondere
premeretur, & calor major quam reli-
quo corpore; quibus omnibus signis pe-
ritus ac sagax Medicus haud difficilem
hujus mali conjecturam capere potest,
idque à reliquis Capitis affectibus ac
doloribus discriminare. Omnem verò
illi dubitationem eripiet præcipuum
hoc ac pathognomonicum signum, quòd
uti in Empyemate pro decubitus ratio-
ne pus modo ab intersepiente pectoris
membrana seu mediastino ad costas,
modo ab his ad illam provolvitur; ita
hic quoque Materia vitiosa, pro vario
capitis situ huc atq; illuc impellitur, vel a
fronte ad occiput, aut contra, si in ca-
nali illo sub futura sagittali subsistit; vel
ab uno occipitis latere ad alterum, si ibi
stabulatur: vel utroque modo, si am-
bos canales occupavit.

Medicus si tempori satis advocetur,
omnibus modis id operam dare debet,
ut ne ad suppurationem deveniatur. I-
taque sanguinem ex alterutro brachii
Cephalica detrahet copiose, idque re-
petet semel atque iterum, si vires fe-
rant, justis temporis spatiis interpositis.
euentribulas grandes lateribus cervicis
ac scapulis apponet cum magna flamma,
ficcas

Abscessus
Hippocra-
tius.

locus primum, dein scarificatus. Purgabitur
plus semel (injecto prius, si astricta sit
ulcus, chylere uno atque altero,) blan-
dus primum, Senna, Agarico, Mechoa-
nna, Jalappa, gummi Cambodia, Mer-
curio dulci; deinde valentinis, Elate-
rio, Colocynthide, Diaphanico, pilulis
Coccii, Turbetho minerali, prout quod-
vis istorum in rem presentem aptius
videbitur. Ubi autem corpora non fue-
rint ferendis vehementibus istis, tota
purgatio peragi poterit decocto con-
cinnato ex Betonica, Salvia, Majorana,
Rosmarino, Stoechade, Senna, Cnici
semine, Agarico, Turpetho, Jalappa:
cujus bini terni-ve haustus in diem ex-
hibeantur per tres quatuorve dies con-
tinuos. Interea non negligenda quo-
que Topica, ablatis prius capillis; ubi
summâ cautione opus est, ne nudatum
crinibus caput novi frigoris incursione
amplius laedatur, atque ita malo, cui re-
medium quaeritur, vires addantur. In
Topicis hic habendus delectus, ut &
devitentur refrigerantia insigniter ac
repellentia, ne magis etiam impediatur
transpiratio, ac materia impingatur; &
valenter discutientia, ne calore immo-
dico attrahant plus in locum laboran-
tem, quam discutiendo inde evacuent.
Bene itaque faciet decoctum Serpilli,

Abcessus
Hypocri-
sticus.

Verbenæ, Hedera, Betonica, semine Papaveris albi, cum Oxyrrhodino, & Camphoræ momento, admovendum repidum in pannis, succidis aut spongiis, post longam sed clementem capitis frictionem; ungendi a foru olei Rosacei ac chamomelini paribus portionibus inter se permistis.

Quod si serius ad ægrum accesserit Medicus, aut omnibus rite administratis nihil profecerit, nec suppurationem impedire potuerit; sciat de cætero totum negotium naturæ committendum, adhibitâ tantum diligentia, ne quidem ab ægro fiat, unde in opere suo interturbetur: id quod solícite si observetur, solet ipsa toto negotio rite defungi, ægrumque tandem in integrum restituere. Quippe Puri jam percocto viam sponte quarens, idque per nares fere expellens, sensim isthac evacuat ita, ut tandem nihil ejus reliquum fiat: quod certum quidem ad salutem iter, tædii tamen ac molestiæ plenissimum est, cum in multos dies, interdum verò complures quoque Septimanas, soleat extrudi: cujus temporis maximam partem pleraque aut omnia symptomata perdurant, cum nulla aut exigua remissione. Quod si hac via se exonerare aut omnino non tentaverit natura, aut ægri

*Abcessus
Hypocra-
nius,*

si errore aliquo impedita fuerit quo minus id perageret, in summo discrimine res versatur, neque aliud remedium superest, quam ut perforato in idonea regione cranio, frustuloque ejus exempto, exitus materia patefiat; quæ curationis ratio, si cum viro forti atque corporis bene constituti res sit, æque certa est & tuta, ac prior illa sponte naturæ suscepta, multo-que breviori tempore patrat. Sin vero hanc quoque curationem aut ægri pusillanimitas renuerit, aut Medici prudentia ob ejus imbecillitatem aliasve causas non attendendam censuerit, omnino perniciēs præforibus est, neque aliud quam certissima mors expectanda. Quippe vel sola doloris, vigiliarum, aliorum-que malorum symptomatum assiduitas ægrum tandem conficiet; & si hoc non foret, tamen aliunde etiam exitium imminet: quum fieri non possit, quin purulenta ista materia, intra Cranium penitus conclusa, procedente tempore subjectas membranas ipsamque Cerebri substantiam labefactet, & novo atque atrociori morbo ad priorem adjuncto miserum ægrum jugulet. Ex hac observatione discere obiter licet, Inflammationem atque Suppurationem neque in Tumorum genere necessario

*Abscessus
Hypocra-
nii*

collocandas esse, uti vulgo ab omnibus fit Medicis; nec accidere semper parti alicui corporis, multo minus solis car-nibus, aut partibus carnosiss, sicuti acriter & verbose a multis disputatur; quum clare hic appareat, eas in ipso per se sanguine, vel sincero, vel aliis humo-ribus mixto interdum consistere. Cra-nium enim & Meninx in hoc casu non pro parte affecta, sed pro loco simplici-ter continente haberi debent: quod ipsum quoque locum habet in omni Vo-micariam genere, ad quarum classem pertinet altera Abscessus Hypocranii species, de qua sequenti Capite acturi sumus.

1. Experientissimus Medicus *Lazarus Riverius* mense Aprili anni 1646, publicavit hic Parisiis egregium volumen Observationum, tum propriarum, tum ab amicis communicatarum. In isto opere *Petrus Pachequus*, Medicus *Lunellensis* trigesima octava suarum Ob-servationum, loquitur de tribus capitis abscessibus, qui omnes, siquis recte cir-cumstantias consideret, videntur inter cranium ac duram meningem constitisse. Quare autem abscessus hypocranii, a capitis contusione aut allusione facti, fere lethales sint, ut in omnibus illis tri-bus apparuit; quo etiam referendum videtur,

videtur, quod idem Medicus, *Observ. Vomica Capiti.*
 18. scribit, Quotquot vidit ex casu per
 aures saniosam materiam reddere, omnes
 de medio sublato fuisse: quum Absces-
 sus isti ab internis causis orti, de qui-
 bus proprie egimus isto capite, haud
 raro salutariter terminentur; ejus rei
 haud difficilis est peritis conjectura.

D E

VOMICA HYPOCRANIA.

Caput Secundum.

EST aliud inter Cranium ac Meningem Abscessus genus, in devexiori Capitis parte, ad alterutrum latus, secus Os petrosa, oriri solitum, non ex sanguine cum alienis humoribus affatim permixto, uti illud modo explicatum, sed exmero simplici-que (qualis in venis continetur) id-que inter cystin propriam; cuiusmodi Abscessus peculiari nomine Vomica appellantur. Origo illi ab externa violentia, valido-que capitis ictu aut allisione, unde rupta aliqua ex venulis Cranium vel Meningem perrepantibus, aut hanc illi allegantibus sanguinem in intermedium spacium profundit: cui solers natura confestim tenuia quadam ex ipso fila deprope-
 rans

Vomica
Capitis.

rans, ac undique retis instar circumten-
dens, iis-que alia super aliis interferens,
ac obliquis quoque transversis-que fibris
omnia inter se firmiter atque arcte li-
gans, eodem artificio quo membrana
in utero semini genitali statim a con-
ceptu circundantur, parvo temporis spa-
tio detexit firmum densum-que follicu-
lum, intra quem conclusus cruor paula-
tim a statu suo demutatur, atque in pus
excoquitur. Hic Abscessus, seu folli-
culus pure plenus, semper una in sede
stabilis permanens, quum neque eva-
gandi spatium detur, ut emissis quoque
quibusdam filamentis vicina Meningi
alligetur; efficit in eo latere, in quo
consistit, jugem cujusdam ponderis sen-
sum, ac molestissimum dolorem, a com-
pressione ac distensione Meningis, cui
a latere ineubans, eam longius a cra-
nio divellit, atque, ut sibi locum faciat,
ad interiora impellit obnixam, inque
antiquum ac naturalem statum redire
semper adnitentem. Hujus mali, si
omnia attente examinentur, cognitio
haudquaquam difficilis est; curatio ve-
ro nequicquam a Medico speretur;
quandoquidem Cranii percrebratio-
nem, quae sola ei succurrere posset, nul-
lo modo hic moliri licet, ob ossis pe-
troli naturam constitutionemque isti
perfo-

*Vomica
Capitis.*

perforationi variis de causis, cuius A-
natome perito sponte obviis, penitus
ineptam; quodsi ulterius in osle inci-
pitis eandem institueris, frustra agrum
excarnificabis; siquidem distantia ac
situs incommoditas præpedient, ne ul-
lus inde ad extrahendum Abscessum,
fructus capi queat. Medico tamen ne-
cessarius scitu hic est casus, ut si quan-
do ei se obtulerit, possit existimatio-
nem suam tueri, noscensque haud suæ
opis rem esse, abstat yana nihil-que
profutura curatione agrum torquere:
cui hoc tamen in rebus mœstis solamen
superest, quod sicuti pestem in capite
circumgestat humanis præsidis omnino
insanabilem, ita forte casu improvise,
ubi Deo visum fuerit, aliquando ab eo
liberabitur; id quod civi cuidam Lon-
dinenſi haud ita pridem usu venisse
compertum habeo. Hic quum ad sex
septemve annos illa ærumna laborasset,
& plurima in Medicos, utpote in re lau-
tissima constitutus, efogasset, incassum,
cum vix quisquam, ut in affectu insolenti,
exploratum haberet ejus malum,
plerique vero ne tenuissimam quidem
ejus inspicionem animo conciperent;
quodam die, dum in publico obambu-
lat, illisa est in aurem ejusdem lateris,
in quo molestos illos ac diuturnos cru-
ciatus

Vomica
Capituli.

ciatus perpetiebatur, grandis pila sive
follis, quolibet per hyemem ac gelu (e-
rat ea tempestas anni) Londini aliisque
Angliae locis in plateis ludere pueri con-
sueverunt. Felix hic ictus impetu suo,
ac capitis concussione, rupit Vomicae
cystin, unde profiliens affatim pus viam
sibi vi fecit in auris meatum, per quem
copiose ac subito foras profluens, mo-
mento agrum omni cruiatu liberavit,
atque pristinae sanitati, tot jam per an-
nos in omne deinceps avum desperata,
inopinantem restituit, & vixit postea in-
columis valensque, nullis prioris mali
vestigiiis relictis, quanquam cysti intus
relicta; sive ea post excussum omne pus,
penitus exarefacta, & levissima effecta,
desiit. Meningi molesta esse; sive ipsi
sensim agglutinata tanquam congener
substantia, in unum cum ipsa corpus co-
aluit; sive alio quopiam modo oblite-
rata esset.

VOMICA CEREBRI.

Capitulum Tertium.

Sicut inter Cranium ac Duram Mem-
branam nasci Vomicae superiori ca-
pite demonstravimus, ita quandoque
inter

inter duas Meninges, duram ac tenuem, idem fit; interdum verò intra ipsam quoque Cerebri substantiam. Huius rei luctuosum mihi exemplum intra hunc annum oculis meis usurpavi in Elia Struvis, Ultrajectino, Sororis meæ natu maximæ, Agnetæ Boot, marito ^{Vomica} ^{Cerebri.} ~~uenerabili~~; qui Ordinum Ductoris (*Sergeant major* hodie dicitur) munere diu functus, ac Portsmouthi præsidium agitans, cum exitus inde esset a Gulielmo Wallero, Parlamentariorum Duce, ut prælio, quod contra Radulphum Hoptonum, Regiarum copiarum in istis partibus Præfectum, parabat; in isto Prælio, quod paucis post diebus secutum est ad Vicum Cheriton, haud procul urbe Wintoniensi, seu Winchestria, in Suffexiæ Comitatu, duo periculosissima in capite vulnera accepit, dum ordines partis equitatus, turbatos per ipsius absentiam (quum ad ordinanda quædam Tormenta ænea, quorum cura ipsi concredita erat, brevem ex illo loco excursum fecisset) restituit, inclinatosque in fugam animos hortatione & exemplo confirmare laborans, atque ad instaurandum prælium accedens, primus ipse in hostem tendit, solo galero caput relictus, absente atque in diversam aciei partem externatione abrepto armigero,

*Vomica
Cerebri.*

ro, cui in excursu illo asservandam tantisper galeam tradiderat. Vulnus utrumque erat in sinistra capitis parte, unum in fronte, gladio casim adaectum, medio fere inter partem capillatam ac supercilium spatio, secundum oculi ductum, ad trium quatuor-ve digitorum transversorum longitudinem, alterum in averfa capitis parte, in declivitate Ossis Bregmatis, haud multo supra confinium suturæ lambdoidis, globulo plumbeo illatum, non in directum emissio, nec introrsus adaecto, sed qui inflexum leviter in dexteram caput in transitu destrinxerat. Domum in lectica delatus, a Chirurgis Porismuthensibus ita curatus est, ac si cute tenus duntaxat sauciatus fuisset; quum utrique vulnere subesset ingens cranii fractura, diligentiore paululum specilli attrectatu facile dignoscenda. Hoc in frontis quidem vulnere, quod penitus consolidatum, nunquam ab his deprehensum, haud prius patuit, quam dissecto post mortem capite. In altera autem plaga, quum illa jam pæne ad cicatricem perducta, absque ulla evidente causa recruduisset, de maiore diligentia adhibenda moniti, atque a Medico quodam, Cichestria excito, adjuti, eam tandem repererunt, rescissoque tunc vulnere

re & ampliato, ad latus fracturæ tre-
pano magnum cranio frustum exeme-
runt, concretumque ac semicorruptum
sanguinem, qui Membrana incubabat,
abstulerunt, quum ipsa nihil inde vitii
contraxisset, prorsusque recte se habe-
ret. Ex eo tempore, cum & frontis
vulnus pene integre consolidatum
esset, & alterum hoc, ab omnibus pra-
vis symptomatis liberum, via progre-
deretur, coepit melius se habere æger,
viresque sensim recipere, & lucem, allo-
quium, corporis motum melius in dies
tolerare. Sed quum cunctis signis de-
functus jam omni periculo, certoq; pas-
su ad sanitatem vadere videretur, præ-
ter expectatum extinctus est vigesimo
octavo Aprilis, anno 1644. exacta tunc
quarta septimana, ex quo vulnere illa
acceperat. Dura Meninx, qua tere-
brato Cranio subjacebat, & aliquanto
longius circumcirca, repentino sphace-
lo corrupta, nigricabat penitus; cum
omni antea tempore, & paucis adhuc
ante mortem horis colorem omnemque
constitutionem naturalem integra re-
tinuisset. Apertum defuncti caput
jussu meo, qui pauculis ante diebus, ex
Hibernia isthac præternavigans, fortui-
to casu Portsmouth delatus fueram,
exhibuit illam, ossis frontis fracturam
seu

Vomica
Cerebri.

seu fissuram, de qua ante dictum; quæ licet profunda, atque ad internam superficiem penetrans, & digitos aliquot transversos longa, toto illo quatuor septimanarum spatio nunquam ullo pravo symptomate molesta fuerat, aut vicini vulneris consolidationem præpediverat. Quum autem ablata in orbem superiore Cranii parte usque ad aures, & detracta quoque dura Meninge, eximendo Cerebro intenti essemus, profluxit subito per dextram aurem magna sanguinis vis, non minus unciiis octo aut decem, quantum conjecturâ æstimare licebat, a naturali statu penitus demutati, non crassi aut grumosi, sed liquidioris etiam quam par erat, ac summe atri. Attentius indaganti unde is prodiiisset, deprehensum est Vomicam in contigua Cerebri parte, intraque ipsam ejus substantiam latuisse, cujus tunica a chirurgo disrupta fuerat, dum manum inter residuam Cranii portionem, ac Cerebri corpus adigens, digitos longius introrsum atque ad latus impellit. Toto tempore, quod vulneribus supervixerat ager, conquestus fuerat de ingenti ac valde cruciabili dolore in isto capitis latere, non fixo una semper in sede, sed qui vicissim modo in fronte paulo supra supercilium, modo in occipitio

capitio affligeret. Hanc judicare lice-
bat ab ista Vomica prodiisse, quæ te-
ni Meningi intus proxima, & fibris
etiam alligata, non poterat ei non sum-
me molesta esse. Apparet autem Vo-
micam istam habuisse originem ex san-
guine effuso è vena dirupta ex reper-
cussu ictus, quo diversum occipitis la-
tus a globulo plumbeo laesum fuerat;
cujusmodi percussiones in Capitis
lætionibus ac Vulneribus satis esse famili-
ares notum est. Quod vero Sanguis eo
modo, quem diximus, corruptus, nec in-
pus excoctus fuerat, ejus rei causa a-
scribenda est caloris in capite debilita-
ti; quem valde infractum fuisse ipsis
primum vulneribus. jactura-que San-
guinis ex iis profusi, deinde Cranii te-
rebratione, ac cruciatibus istam curatio-
nem comitantibus, manifestum est.

*Sutura-
rum Dis-
cessio.*

DE

SUTURARUM DISCESSIONE.

Caput Quartum.

Frequens est in Hibernia ut Capitis
Ossa a se discedant, ac notabili spa-
tio dehiscant, præcipue in Coronali su-
tura

*Sutura-
rum Dis-
cessio.*

tura, sed & quandoque in Sagittali, id-
que a cocca ac interna causa, absque
ulla externa occasione aut violentia;
cui malo promiscue obnoxii sunt viri
æque ac mulieres, nec teneri modo ac
delicati, sed duri quoque ac robusti,
ipsi-que adeo agrestes, solibus & frigo-
ribus, & omnigenis aeris injuriis labo-
ribusque in summum corporis firmita-
tem durati. Comitatur hanc Disces-
sionem magnus capitis dolor, a lanci-
natione Duræ Meningis, quæ Cranio
plurimis fibris in plerisque corporibus
alligata, ad istud ossium divortium di-
stenditur, atque in diversa divellitur.
Hunc dolorem non est tollere vel pla-
care ullis aliis remediis. præterquam
ossium istorum ad naturalem situm re-
ductione; quæ & sponte evenire solet,
sed utplurimum non nisi aliquot die-
bus prius elapsis. Itaque præstat non
expectare naturæ conatum, sed arte e-
um prævertere; præsertim cum inter-
dum in aliquot septimanas ea cesser,
notosque habeam qui mensem inte-
grum sic excruciiati, postea tamen co-
acti fuerant implorare opem eam, quam
magno suo malo tamdiu neglexerant.
Unicam autem hic est in manibus præ-
sidium, quibus prehensum utrinque ca-
put, a fronte & summo occipitio, si co-
ronalis

ronalis suturæ compages laxata est, a ^{Sutura-} lateribus verò, si in sagittali est vitium, ^{rum Di-} sensim ac blandius primo adduci, po- ^{scissio.} steaque validius stringi debet, donec in unum ossa cõierint : quo facto, ne statim secedant rursus, mantili aliquo validisve fasciis caput arctissime ligandum, iteratisque sæpius in orbem spiris fideliter coercendum est, atque ita in duos tresve dies relinquendum : quo toto temporis spatio quiescere debet æger, atque ab omni corporis exercitio capitisque motu abstinere. Operatio ista satis facilis est, quam tamen paucissimi chirurgi peragere noverunt ; quum multæ sint passim mulierculæ, quæ talem ejus usum sibi comparaverunt, ut prompte admodum ac feliciter eam expediant. Meminit quidem hujus suturarum dehiscentiæ Sennertus, Praxeos libro primo, parte prima, capite 21. cui titulus, *De morbis soluta unitatis in capite & cerebro*, dicens, Aliquando, a causis internis suturas capitis disjungi, ut inter eas evidens sit distantia, quod eveniat humorum distendentium copiâ, docente Ægineta, & tale exemplum recitare Jacobum Fontanum, Practicæ libro primo, capite tertio, de quodam juvene, in cujus dissecti capite quatuor digitos distabant, unde ingens copia serosi

Cap. 3.

*Sutura-
rum Di-
scessio.*

Observationes Medicae

rosi humoris, intra cerebrum collecti, effluebat. Etiam Pestis, quæ anno 1622, in Polonia grassata est, tantam fuisse sævitiam, ut eâ extinctis cranium rumperetur. Sed totum ista de re sermonem claudit istis verbis, *Rariora hæc esse, & incurabilia* : quæ satis indicant, alterius esse generis Sutarum discessionem ab ipso memoratam, & illam de qua nos præsentī capite egimus : Idemque dicendum de duobus illis exemplis, quæ a Fabricio centuriæ primæ observatione primâ memorantur.

DE
CAPITIS DISTORTIONE.

Caput Quintum.

Affectum, cui hoc caput dicavi, semel tantum observare mihi licuit, idque in Hibernia, in scemina florentis ætatis, nomine *Jane Dowdal*, uxore cujusdam *White*, Mercatoris in oppidulo *Carlingford* in Comitatu *Lowth*, quinquaginta millibus passuum *Dubli-*
no, quò opem a me peritum venit. Caput ei ad sinistrum latus prorsus defle-

tebatur,

haur, inque eo situ semper manebat, manu in directam aut in contrariam partem impelleretur; quod facile nullo negotio fieri poterat: sed ab ipsa manu statim in alterum illum ac difformem situm revertebatur. Ob hæc indicavi, distorsionem illam capitis non fieri a distensione nervorum, musculationeque ejus lateris, in quod vergebat caput (a cujusmodi distensione seu convulsione in anteriora trahitur in Empirothotono, sicuti in Opisthotono ad posteriora) sed potius a paralytica eorum resolutione in latere opposito: qua in opinione id me amplius confirmavit, quod originem mali sollicite rimanti, nihil aliud causari poterat ipsa aut maritus, nisi unguentum quoddam Mercuriale, quod ab Empirico acceptum collo aliquoties ob nescio quas eruptiones illeverat. Hydrargyrum enim toti nervoso generi summopere infestum, potuit in corpore molli minimeque robusto, quale ipsius erat, hanc ipsi noxam importare; quanquam plurima sunt in mundo hominum sceminarumque millia, qui unguentis Mercurialibus sæpius inuncti, nullam inde musculationum tendinumve labem aut resolutionem passi sunt. Judicio autem meo suffragatus est eventus. Quippe domum dimissa

Capitis
Distorsio.

missam jussi per unam alteramque septimanam quotidie mane ac vespere sumere bonum haustum decocti è Sarsaparilla ac Sassafras, herbisque cephalicis ac neuricis apparatus; ac bis die fovere collum decocto consimilium herbarum; Et post forum inungere semper unguento è Salvia, Absinthio, Ruta, teneris Lauri foliis, & adipe cervino cum oleo olivarum, & paucillo ceræ viridis, cujus insignem efficaciam ad omnes nervorum nervosarumque partium affectus frigidos sæpissime expertus sum. Hæc cum exacte præstitisset, intra duas hebdomadas molestissimo isto malo prorsus liberata est. Sed cum fatali imprudentia aliquot post diebus nescio quod funestum unguentum, ab altero Agyrta acceptum, ob leviculum aliquod malum cervici adhibuisset, confestim in pristinam capitis distorsionem de novo incidit: cui dum medicinam haud ita mature facit ac antea (impeditus domesticorum negotiorum multitudine, quibus tunc temporis distinebatur) interea duplicata est mali causa, atque ad vitium in latere dextro, de quo prius diximus, accessit novum in sinistro, rigiditas ac durities tendinum movendo capiti destinatorum, unde factum, ut

remediis, quibus curata prius fuerat, illam tunc utilitatem capere, neque aliis juvari potuerit. Quinde-

in mensibus ex quo ista scripseram, gravissimum hoc malum, de quo actum erat isto capite, mihi oblatum fuit Parisius, in femina quinquaginta sex annorum, *Maria Gantois*, Sedanensi, N. Doct. uxore. Ad hanc accersitus 18. Junii 1646. ex ipsa intellexi, quod 14. Februarii tunc proxime elapsi, quum descenderet in cellam subterraneam, retro cecidit, ac os sacrum (non caput, nec aliam corporis partem) affixit; quod exinde doluit, nulla extrinsecus contusionis nota apparente, per tres septimanas: totoque eo tempore sensit pondus in pube, quod incessum multum incommodabat, relaxatis, opinor, a casu latis uteri ligamentis. Ista accidentia cum post predictum tempus abissent, successit dolor gravativus in occipitio & nucha, cui tollendo cum Medico, cuius consilio utebatur, & purgationes aliquot, & alia quaedam adhibuisset, tandem admovit cucurbitulas cum scarificatione. Iis neque malum illud levatum, & aliud gravius accersitum fuit, perpetua quodammodo suffocationis imago toto fere gutturi duri, sed precipue in superiori

*Capitis
Distorsio.*

ore parte. Ad novum hoc symptoma expugnandum, exhibuit ipsi Medicus Pulveris Emetici dosin satis grandem, unde nequaquam vomuit, sed decem habuit sedes, idque cum euphoria. Attamen præterquam quod nihil ipsi profuit hæc purgatio ad id ob quod ipsi data fuerat; ab eo die (qui erat primus aut secundus Junii) coepit laborare molestissima capitis distorsione in latus sinistrum. Non impediēbat quidem illa, quin libere caput movere posset in quancunque partem, & in latus dextrum; sed mox velut retrahebatur, & vellet nollet ægra, cogeatur id in latus sinistrum sinere redire. Noctibus bene dormiebat: sed à diluculo ad horam decimam aut undecimam noctis nulla ipsi quies, & tum illa capitis distorsio in latus assiduū illi molesta erat, tum vaporum illorum suffocativorum in guttur ascensus. Quod si inter comedendum, ac dum ipsa buccellam aliquam deglutiebat, illa duo symptomata in idem momentum co-inciderent (id quod fiebat aliquando) in præsentaneum strangulationis periculum incidebat: quum alioqui vapores illi alio tempore deglutionem nullo modo impedirent. Per quatuor illas septimanas, quæ
in-

intercesserant ab initio istius Distorsionis ad diem illum, quo ad ægram primo accessi, sæpius purgata fuerat; sed ab omnibus purgationibus semper pejus habuerat, præsertimque ab ultima, pridie istius diei assumpta, quæ è Senna, cremore Tartari, & fœcula Bryoniæ fuerat concinnata, post quam purgationem quum postridie mane fœculam Bryoniæ sumsisset per se, adeo inde exasperatum fuit ejus malum, ut istum diem omnium ab initio habuerit longe pessimum. Præter duo illa molestissima symptomata præterq; occipitis dolorem, qui semper sui similis præstiterat, de eo etiam conquerentem audiui, quod in singulis respirationibus pectus illi deorsum trahi videretur, & veluti chorda ab umbilico ad sternum pertinente, valide versus ventrem convelli; sed & querebatur insuper de quadam veluti rigiditate omnium cervicis nervorum ac tendinū adusque humeros & brachia. Administravi per tres aut quatuor septimanas varia medicamenta interna externaque, tum uterum (in quo, aut circa quem residere omnis mali fomitem, multa mihi persuadebant) tum genus nervosum respicientia. Et à primo quidem eorum, quod fuit tinctura ex Stoechade, radicibus

Capitis
Distorsio.

cibus Eryngii & Rubiae, Castoreo ac
feminibus Pœoniæ nigris, cum vino
albo & aqua cardui benedicti extracta,
strangulatoria illa in gutture molestia
penitus sublata fuit, sic ut nunquam
postea recurreret, & occipitis quoque
dolor ope ejusdem medicamenti, ac To-
picorum quorundam plurimum fuit
inminutus. Quum autem secundo
Julii cœpisset uti apozemate facto ex
Sassa, Sassafras, Stoechade, Majorana,
Betonica, radicibus Pœoniæ, Chamæ-
driæ ac Chamæpitæ, & quotidie mane
ac Vesperis bonum de eo haustum su-
meret, brevi plurimum eo profecisse
visa est, adeo ut jani nono Julii per
duas tresve horas ab illa distorsione im-
munis esset: undecimo autem Julii per
totum fere diem caput in recto ac de-
bito situ ab ipsa teneri posset: ac 14
Julii rursus habuit trium quatuorve
horarum inducias; iterumque 20 Julii
à matutino ad vesperam fere in totum
distorsione illa caruit: quum ante hu-
jus Apozematis usum nunquam ne ad
minimam quidem temporis partem
(præterquam inter dormiendum) ab
ea fuisset libera. Sed cum malum
semper recurreret, atque ad pristinum
statum rediret, quanquam continuato
ejusdem Decocti usu, variisque præte-

rea intus extraque administratis, quæ ^{Capitis} in rem existimabam; desperavi tan- ^{Distorsio.} dem de ea persananda, ac circa finem Julii eam sibi re' qui. Et quanquam exinde multa ad huc alia tentavit, diversorumque tum Medicorum tum Chirurgiorum consilio usa est, mansit tamen ei capitis ista distorsio, qualis ab initio, ea que perseverat ad hunc usque diem, quo ista scribo, & qui est quindecimus Septembris, Anno 1648. In insigni opere observationum Riverianarum Riverio communicatarum, è quo supra quoque ad caput primum nonnulla attulimus, invenio etiam casum huc pertinentem. Quippe observatione decima & ultima Ozia Aymar; Chirurgi Gratianopolitani, memoratur Dominum de Bollon, quum tormenti ictu brachium dextrum prope humerum ipsi ablatum esset, ac vulnus consolidatum; correptum quadam convulsione specie, qua retrahebatur caput versus partem dextram, & mandibula erant in continuo motu, sic ut lintea jugiter inter dentes habere cogeretur, quæ identidem mordens brevi comminuebat. Medici multi & Chirurgi in unum convocati quum uno ore statuissent in extremitate ossis præcisi superesse eminenti-

*Epilepsia
Procursi-
va.*

am acutam, quæ nervum feriendo, convulsionis illam speciem excitaret, vulnus de novo aperiendum, ac os complanandum censuerunt. Sed cum operationi isti non respondisset eventus, D. *Aymar* sagaciter conjectavit, fermentum aliquod venereum intra corpus delitescens, isti symptomati originem præbuisse : cui proinde expugnando cum purgationem prius ac diætam sudorificam administrasset, ac postea unguento Mercuriali ptyalissimum excitasset, contractiones illæ ac convulsionis desierunt, neque eo malo æger exinde amplius conflictatus est.

DE
EPILEPSIA PROCURSIVA.

Caput Sextum.

AVariis jam Medicis adnotatum est, non concidere semper in Paroxysmo Epilepticos, sed nonnullos stantes, alios sedentes, quosdam etiam in gyrum circumcursantes, aut huc illuc discursantes, eum exantlavisse. Istis dignum est, quod addatur id quod nos observavimus in puero quodam duodecimannorum, ludi magistrifilio, habitantis in oppido Drogda, viginti quatuor

quatuor passuum millibus distito ab Epilepsia
urbe Dublino, ad Boinum fluvium, haud Procursiva
longe à loco ubi in mare is influit. Hic
puer, quoties ac quocunque in loco E-
pilepsia ipsum invadebat, recta pror-
sum procurrebat, finem non ante faci-
ens, quam obstaculum aliquod offende-
ret, ob quod longior procursus non pa-
teret; in quod impingens, corruere so-
lebat. Alioqui nec ignis, nec aqua,
nec precipitium eum à procurrendo
impediebant, sed rectà in ea, si parox-
ysmi tempore ante ipsum erant, tende-
bat, ac se perditum ibat, nisi ab aliis re-
tineretur; quum ipse per id tempus nihil
nec videret nec intelligeret. Credi-
bile est, si in campis fuisset accessus
tempore, ubi magna planities longum
satis procurrendi spatium dedisset, eum
toto paroxysmi tempore humi collap-
surum non fuisse: sed intra oppidum
semper detentus, nullosque nisi domi
aut in plateis paroxysmos expertus, in-
certam hanc rem fecit, quare & à no-
bis in medio relinquetur.

ORIS HÆMORRHAGIA
PERIODICA.

Caput Septimum.

EXimius Hiberniæ Præsul, pietate
ac eruditione inter paucos conspi-
cuis, & domi forisque notissimus ac
clarissimus, *Jacobus Usserius* Archiepis-
copus Armachanus, sexagesimum quar-
tum ætatis annum agens, jam à pluri-
mis annis patitur bis ter-ve anno Pe-
riodicum sanguinis profluvium ex ore,
ut plurimum in latere ejus sinistro dun-
taxat, nec ibi semper uno in loco, sed
interdum ex linguæ latere, alias ex gin-
givis, quandoque ex alterutrius labii
aut buccæ parte interiore. Antea, &
dum junior erat, exiiebat quandoque
sanguis tanta vi ac copia, ut in præsens
vitæ periculum inde conjiceretur, om-
ni-que valentissimorum genere tentato,
ægerrime tandem restringeretur. Sed
permulti jam sunt anni, ex quo citra
ullum impetum, & guttatim tantum,
sanguis promanat; id autem fit assiduo,
absque ulla intermissione, noctu æquè
ac interdiu, donec periodus absoluta sit,
quæ nunquam minus uno die naturali,
plerumque duos, aliquando etiam diu-
tius

*Lingua
Ardor &
Siccitas
extra Fe-
bres,*

arte expetere toto morbi decursu, prava perviciâ, majorique nummorum quam vitæ amore, recusaverat, à naturâ inexpectatò accepit. Spontè enim excitata ruptæque in cruribus ac pedibus vesicæ, omnem morbifici humoris vim brevi temporis spatiò isthac exhausserunt, ipsamque sanam ac integrâ valetudine fruentem, absque ullis pristini mali vestigiis, reliquerunt, unâ cum principali morbo etiam, illâ linguæ molestiâ, liberatam.

Theologus quidam Anglus, mediæ ætatis, corporis admodum obesi, qui tamen multis magnisque quotidie exercitiis uteretur, laborabat ariditate linguæ, in ipso duntaxat apice, absque ullò notabili fervore, sed cum molestis plerunque punctationibus, quale quid in mediâ etiam palati regione, sed haud ita constanter, patiebatur. Symptomate hoc quanquam exiguo dictu, magnopere liberari cupiebat, quum assiduitas ejus esset ipsi molestissima. Quum igitur remediis, quæ ab amicis vicinisque accepta usurpaverat, nihil proficeret, ac jam amplius anno integro hoc tædium perpessus esset, Dublinum venit, unde amplius septuaginta passuum millibus, in Comitatu Amrachano habitabat, consilium meum expetiturus. Usus purgationibus,

Lippitudo tionibus, quæ in rem videbantur, dimi-
Mucaginosi si domum cum præceptis, quæ profutu-
sa. ra judicabam : unde qualem fructum
 ceperit, non potui resciscere, quum pau-
 cis post mensibus in generali illâ strage,
 exeunte Anno 1641. ab Hibernis in
 Anglos Scotosque editâ, cum multis
 millibus fuerit frucidatus.

DE
 LIPPITUDINE
 MUCAGINOSA.

Caput Nonum.

R Ichardus Osberton, Eques Auran-
 tus, & Hiberniæ Procurator Fis-
 calis (*Kings Atturney* vocant Angli)
 sexagenarius, mense Maio 1640 cum
 Hydope laboraret, coepit repentè, abs-
 que præcedente Ophthalmiâ aut Epi-
 phorâ, ullâ-ve omnino de oculis que-
 relâ, infestari in omnibus quatuor o-
 culorum angulis Excrescentiis quibus-
 dam mucaginosi, crudo ovi albumini
 non absimilibus, sed multo firmiori-
 bus, neque usque adeo clari aut can-
 didis. Et in reliquis quidem angulis
 hæ Excrescentiæ erant minores; sed in
 minore angulo oculi sinistri valde mag-
 na

mi-
tu-
tum
au-
ge,
s in
ltis

tius durat. Initio aliquamdiu nihil ^{Oris ha-}
non tentatum fuit, ut ab hoc sympto- ^{morrhag-}
mate liberaretur, sed posteaquam ap- ^{gia.}
paruit, corpus ejus huic evacuationi pe-
nitus assuevisse, destitit ejus suppressi-
onem amplius moliri; monitus à me,
eam cum inevitabili ipsius pernicie con-
junctam fore: cum hoc profluvium in
beneficium suum olim converterit na-
tura, eo-que soleat à superfluo onere
se liberare, quoties nimium increvit
sanguis, humores-que ei permixti; quæ
ratio, in quocunque corpore pondus
habitura, magis etiamnum in eo præva-
let ob peculiarem ipsius constitutionem,
quippe naturaliter multo sanguine a-
bundat, eo-que præfervido ac bilioso:
prætereaque vix ullis exercitiis utitur,
nisi concionandi singulis Dominicis:
quod cum faciat singulari cum affectu
& efficacia, corpus ejus mirum in mo-
dum inde afficitur, ita ut à singulis
concionibus sudore totus madeat ac
diffuat; alioqui toto anno lectioni ac
scriptioni assiduò vacat. Eo autem li-
bentius huic consilio acquievit, quia præ-
terquam quod id sibi absolute neces-
sarium vidit, nec posse se jam absque
exitio solenni hac hæmorrhagia care-
re; nullum magnopere inde incommo-
dum capit, nisi quod noctibus ac per

Lippitudo
Mucaginosi-
sa.

tionibus, quæ in rem videbantur, dimissi domum cum præceptis, quæ profutura judicabam : unde qualem fructum ceperit, non potui resciscere, quum paucis post mensibus in generali illâ strage, exeunte Anno 1641. ab Hibernis in Anglos Scotosque editâ, cum multis millibus fuerit trucidatus.

DE
L I P P I T U D I N E
M U C A G I N O S A .

Caput Nonum.

Richardus Osberton, Eques Auratus, & Hiberniæ Procurator Fiscalis (*Kings Atturney* vocant Angli) sexagenarius, mense Maio 1640 cum Hydrope laboraret, coepit repente, absque præcedente Ophthalmiâ aut Epiphorâ, ullâ-ve omnino de oculis querelâ, infestari in omnibus quatuor oculorum angulis Excrecentiis quibusdam mucaginosi, crudo ovi albumini non absimilibus, sed multo firmioribus, neque usque adeo clavis aut candidis. Et in reliquis quidem angulis hæ Excrecentiæ erant minores; sed in minore angulo oculi sinistri valde magna

ius durat. Initio aliquamdiu nihil ^{Oris ha-}
non tentatum fuit, ut ab hoc sympto- ^{morrh-}
mate liberaretur, sed posteaquam ap- ^{gia.}
paruit, corpus ejus huic evacuationi pe-
nitus assuevisse, destitit ejus suppressi-
onem amplius moliri; monitus à me,
eam cum inevitabili ipsius perniciem con-
junctam fore: cum hoc profluvium in
beneficium suum olim converterit na-
tura, eo-que soleat à superfluo onere
se liberare, quoties nimium increvit
sanguis, humores-que ei permixti; quæ
ratio, in quocunque corpore pondus
habitura, magis etiamnum in eo præva-
let ob peculiarem ipsius constitutionem,
quippe naturaliter multo sanguine a-
bundat, eo-que præfervido ac bilioso:
præteraque vix ullis exercitiis utitur,
nisi concionandi singulis Dominicis:
quod cum faciat singulari cum affectu
& efficacia, corpus ejus mirum in mo-
dum inde afficitur, ita ut à singulis
concionibus sudore totus madeat ac
diffuat; alioqui toto anno lectioni ac
scriptioni assiduò vacat. Eo autem li-
bentius huic consilio acquievit, quia præ-
terquam quod id sibi absolute neces-
sarium vidit, nec posse se jam absque
exitio solenni hac hæmorrhagia care-
re; nullum magnopere inde incommo-
dum capit, nisi quod noctibus ac per

Lingua somnum sanguinis, quem toto die continenter expuere cogitur, aliquanta portio in ventriculum ex ore defuit: quod ipsum aliis multis periculosum futurum, discrimine fere vacat in ipso; siquidem natura, finitâ hæmorrhagiâ, solet omne id, quod in Ventriculum interea confluit, sponte expellere, eoque absque ulla notabili corporis perturbatione per inferiora se exonerare.

Ardor & Siccitas extra Febres.

DE
LINGUÆ ARDORE & SICCITATE Extra FEBRES.

Caput Octavum.

Platerus meminit cujusdam, cui ardor in extimis Linguae lateribus molestus erat. Ego notam habui Dublini mulierem, cui supra sexaginta annos natæ ardor mediam linguam magnopere infestabat, & semper sui similis, ejusdemque tenoris, ægram molestissime torquebat. Epigenema hoc erat Hydropis Ascitis, ejusdemque fere ab initio comes; quo morbo cum multos menses laborasset, ac summe jam tumida, viribusque penitus prostratis, in dies, imò horas, moritura omnibus videretur; præsidium, quod à Medica arte.

dunt longius, & foras aliquatenus re-^{Cheilo-}
plicantur, magna cum deformitate. E-^{cace.}
am etiam nū conspectiorē reddunt fove-
olæ binæ in utroq; labio, unæ in latere
oris dextro, alteræ in sinistro, quæ ipsum
labii corpus angusto quidem, sed pro-
fundo sulco dividunt, in parte solum in-
teriore, inde à gingivis, aut gingivarum
confinio, adusque extimam labii o-
ram; ulterius tamen non procedunt, nec
exteriorem partem unquam invadunt.
Hi sulci semper aut sanie madent, aut
crasso pure obfiti sunt: interdum quo-
que crustulæ in iis succrescunt. Malum
hoc quandoque utrumque labium in-
cessit, ut plurimum tamen superius
duntaxat eo afficitur; & quando am-
bo simul hæc labe oblidet, longe tamen
deterior semper est superioris, quam in-
ferioris labii conditio. Ut plurimum,
ac fere semper, hunc morbum comitan-
tur Aphthæ, id est, ulcuscula Oris, in pa-
lato, lingua, buccis, labiis, gingivis:
quanquam infinitus est infantium nu-
merus, qui Aphthas patiuntur absque eo
ut in Chilocacen incidant; sicuti rursus
non raro accidit, ut idoneis remediis
adhibitis Aphthæ aboleantur, Chiloca-
ce superstite.

Malum hoc nonnullis sponte aut le-
vibus remediis sanescit; ast plerunque,
si

*Cheil-
cace.*

si diutius negligatur, aut perperam curetur, contumacissimum evadit, ita ut postea difficillime tollatur, & multo opere ægre sanatum, aut sanitati proximum, improvise rebellet, atque in antiquum redeat; in nonnullis vero penitus immedicabile redditur, & serpente contagio miseris infantes lenta tace conficit, ac tandem letho mittit; id quod tum præcipue usu venire solet, quando epidemice hæc labes sævit: ob quas causas Anglicum vulgus eam *Mouth-Canker*, aut *Canker of the Month*, id est, *Cancrum Oris* appellat; quod nomen de aliis quoque ulcerosis ac malignis Oris affectibus usurpat.

Ad peragendam feliciter curationem, corpus purgandum est, non semel nec iterum, sed repetitis vicibus, ita ut idoneum temporis spatium semper interponatur. Purgationes pro captu corporum & ætatis satis validæ esse debent, præcipueque ex Senna, & Mercurio dulci, quæ duo cæteris in hoc casu præferenda. Quod si cum Infante tractabili res est, hac immuni ab illa plerorumque pervicacia, qui omnia fere oblata respuunt, aut non nisi difficillime admittunt, magnopere conducet purgare decoctis paratis & Fumaria,

na, totam oculi viciniam usque ad pupillam operiens, & multum proruberans. Primis duobus tribus-ve diebus neglectum fuit hoc malum; quia interdiu decreſcebant istæ Ecphyses, ac processu diei fere vanescebant, noctû succrescentes, ac matutinis plenam magnitudinem obtinentes. Sed cum persisteret ac augesceret, seriò de Eô curandô cogitare coactus fui, inque in eam rem Aquâ quâdam Ophthalmicâ usus sum, paratâ è Vino, Rosacea, Myrobalanis, Tutia, & Aëris flore, quæ bis ter-ve die in oculos instillata rædium illud intra paucos dies penitus sustulit. Biennio ante curaveram juvenem quendam de Proregis familiâ, nomine *Guilielmum Markham*; qui cum Epiphorâ calidâ ac violentâ per aliquot dies laborasset, uterque oculus ipsi materiâ consimili, non pedetentim, sed repente, totus obiectus fuit, ita ut visum penitus amitteret. In Eô pertinacius hoc malum expertus fui, & quod remediis difficiliter cederet, ita ut præter interna externaque remedia varia, vacationis ac diversionis ergo instituta, præterque Aquas Ophthalmicas, etiam Unguenta & Emplastra in usum trahere, atque oculis admoveere fuerit necesse; quibus tandem, intra duarum

Lippitudo
Mucagi-
nosa.

Cheil-
oace.rum septimarum decursum, persana-
tus fuit.

DE
LABRO-SULCIO
SEU
CHEILOACE.

Caput Decimum.

MOrbus hic, cui Græcum nomen à parte affecta, Latinum à præcipuo ac maxime conspicuo symptomate fecimus, familiaris est in Anglia & Hibernia omni tempore; interdum vero etiam, Epidemiæ luis instar, in quamplurimos populariter grassatur. Rarissime tamen, ac vix unquam, adortur adultos, sed Infantes duntaxat, eosque fere ab altero ætatis anno ad quartum aut quintum: quanquam & teneriores aliquanto, & paulo vetustiores, non sunt semper ab eo immunes. Labra in eo admodum tumescunt, tumore duro & nonnihil rubicundo, sed nequaquam fervido, aut inflammatorio, & qui nunquam suppuretur, aut caput fædet. Vergit autem aliquanto magis introrsum, quam ad exteriorem partem: unde labia a gingivis & dentibus abscedunt.

Fumaria, Betonica, Phylliti, radicibus *Chailo-*
Lapathi, Cichorei, Polypodii, Senna, *cace.*
Agarico, Coriandro, Tamarindis, cu-
jusmodi decocti bini tervi-ve haustus
die dandi, tertio aut quarto quoque
die, per sat longum temporis spatium.
Quod si grandior sit infans, Sanguis
quoque è brachiis detrahendus, vel
Hirudinis suctu apertâ venâ, vel scal-
pello etiam. Interea Oris ulcusculis
adhibenda idonea remedia, & labra
fovenda illinendaque auxiliis, quæ tu-
morem eorum minuire, sordes deter-
gere, fultos emundare atque implere
valeant, eosque cum reliqua labiorum
carne æquare. In hos usus multa sunt
quæ inservire valeant, sed cæteris præ-
cellit decoctum Charephylli, Quin-
quefolii, Myrrhidis, Rosarum, ac Sal-
via, in quo Sal Vitrioli albi, seu quod
idem est, Vitriolum album iteratis
solutionibus, filtrationibus, ac coagu-
lationibus summopere depuratum, sat
magna copia dissolutum sit; ac linimen-
tum factum è Saccharo Saturni, Aqua
Plantaginis, & oleo Rosaceo. Uti-
lissimum quoque est Hirudines faci-
ei admoveere iisque sanguinem tum ex
fronte & temporibus, tum ex labiis
ipsis affatim deplere, idque bis aut ter
facere. Quod si hæc omnia non satis
juverint.

*Sterni
Dolor.*

juverint, tandem in alterutro aut utroque brachio excitandæ Fontanellæ; & per multos dies potui dandum Infanti decoctum concinnatum Sarsaparilla, radice Chinæ, Fumaria, Phylliti, Lapatho integro, semine Cardui, radice Scotzonera, & passulis majoribus; ac quamdiu hoc bibet, omni alio potu arcendus erit. Ubi tenellum admodum infantem invadit hoc malum, nonnulla istorum omittenda, quædam aliter ordinanda, & in omnibus clementiora deligenda sunt; quod minime opus est ut particulatim explicemus, quum unusquisque peritus ac prudens Medicus id facile per se dispicere valeat.

DE STERNI DOLORE.

Caput Undecimum.

UNum alterumque in Hibernia notum habui, quos in superiore Sterni parte dolor vexabat, non sævus nec asper, sed pertinax ac diuturnus; & qui intermitteret quidem quotidie magnam diei partem, ita tamen ut semper aliquis molestiæ sensus superesset. Non

Non faciebat difficiliorem respiratio-
nem hic dolor, nec tussim habebat eo-
mitem: magna tamen inspiratione ac
profundis suspiriis aliquantulum ex-
acerbabatur; uti & subita ac magna
corporis resupinatione, capitisque ad
dorsum reclamatione, nec non pandi-
culatione; præsertim si utrumvis isto-
rum post magnam corporis antrorsum
ac deorsum inclinationem fieret, qui-
bus rebus efficiebatur etiam, ut mole-
stiam illam, intermissionis tempore
residuam, persentisceret, quum alio-
quin ea penitus fere oblitterata lateret.
Fixus uno semper in loco perseverabat;
interdum tamen in proximas pectoris
partes ac versus axillas sese propaga-
bat. Judicavi dolorem hunc proveni-
re ab humore, qui inter Membranam
peculiarem (illa enim toti Thoraci com-
munis, Pleura seu Succingens dicta, à
Sterno longius recedit, dum Media-
stinum constituit) atque ipsum Sterni
corpus, qua cavitatem Thoracis intro
respicit, impactus erat, haud magnâ
copiâ, nec valde acris aut malignus,
biliosus tamen; utpote in vigore ata-
tis, corpore fervidiore, & ictero aliis-
que à bile morbis admodum obnoxio,
ac sapius multumque iis infestato.
Conjecturam hanc firmavit eventus, at-
que

*Sterni
Dolor.*

Sterni
Dolor.

Burgony
Pitch
White
Pitch.

que ipsa curatio, peracta praecipue purgantibus Cholagogis, mitioribus quidem (cum corpus picrocholum ac rara texturæ vehementiora non sustineret) sed aliquoties iteratis, quum aliquantum contulissent etiam totus Partis ex Anodynis ac Relaxantibus, & gestatio Emplastri ex Olibanô, Cera virgineâ ac Pice Brutâ (quam hodie *Picem Burgundicam*, & in Angliâ *Shoomakers Wax*, id est, Ceram sutoriam vocant) cujus egregia vis est ad cujusque modi humores acres ex alto blandè evocandos, & sensim dissipandos. Puto humorem, qui istum dolorem fecit, non eundem semper persistisse, sed naturali calore victum, occultâ diapnoë subinde absumentum fuisse, relictâ duntaxat exiguâ portunculâ, à quâ in mediis etiam intermissionibus nonnulla vellicatio semper superesset, ac cui alius de novo humor se associans (transmissus aliunde, in partem debiliorem, ut solet, exonerante se naturâ) dolorem toties repararet.

DE

Tabes
Pectoris.

TABES PECTORIS.

Caput Duodecimum.

Pectoris Tabem appellamus, non
 quæ intra Pectus sedem habeat, quo
 facto Phthisis Pulmonia eo nomine
 comprehenderetur, sed in qua ipsa Pe-
 ctoris crates vitietur; id quod fit in
 morbo, quem hic describendum sum-
 mus. Est autem is, æquæ ac Labro-
 sulcium, Puerilis duntaxat seu Infanti-
 lis, & vulgatissimus in Angliâ; uti & in
 Hiberniâ ab aliquot annis, ubi antea so-
 lebat rarissimus esse, ac vix cognitus.
 Inyadit autem non grandiusculos tan-
 tum Infantes, ut fere Labro-sulcium,
 sed & valde teneros, ac recens natos:
 licuti contra rarissime ullos trimis ma-
 iores adoritur, & ut plurimum intra
 dimatum ipsum se continet. Multæ cor-
 poris partes in hoc morbo afficiuntur,
 Pectus, Caput, Artus, aliæ: sed præ
 omnibus ac antè omnia Pectus, cuius
 pars anterior, quæ lata esse debebat ac
 plana, angustior fit; & utrinque accli-
 vis, in mediò seu fœgni regione altius
 assurgit, tandemque prorsus carinatur.
 Costæ inferiores, ad latus foveæ Ven-
 triculi,

Tabes

Pectus.

triculi introrsum retrahuntur, ac quandam utrinque velut scrobem faciunt; totoque sui ductu quibusdam velut nodis asperantur ac inæquales fiunt. Vitiata pectoris figura respirationem facit impeditiorem ac crebriorem, cui etiam tussicula, plerunque sicca, comitatur. Caput grandescit ultra debitum modum; ac proportionē inferiores corporis partes, coxæ, femora, crura, extenuantur ac debilescent; unde Infantes incessui inepti redduntur, non modò illi, qui nunquam adhuc eo usi fuerant, sed & qui firmiter admodum agilerque incedere, ac discurrere ceperant diu antè quam hoc morbo prehenderentur. Dorsi spina in multis curvatur, atque arcus instar in exteriora flectitur. Ossa articularum in brachiis, ac cruribus, non omnium, sed corporum actulorum, augentur, ac tantoperè protuberant, ac si duplicata fere esset eorum moles: unde etiam *Doubling of the joints*, id est Juncturarum duplicationem, id vitium nominant Angli; qui morbum ipsum, hoc symptomate stipatum, *Tent*, indigent: quum alioquin eum generaliiori vocabulo, omnemque ejus speciem includente, *The Rickets* appellent. Præter hæc omnia dextrum hypochondrium

tu-

ascit totum, tumore æquali, mag- ^{Tabes}
ac renitente, sic ut digitos sub co- ^{Pectora.}
porhas adigere non possis; & sanè
his mali vel origo vel fomes latet
in locò, sicuti mox dicemus. Tu-
mor iste, cum Pectoris aliquà angu-
stia, statim in ipsò morbi initio appa-
ret; sic ut interdum quidem ambo
la simul eòdemque tempore se pro-
nt, aliàs verò vel hoc vel illud al-
tro nonnihil antè sit: nodi in co-
tis, ac serobes istæ in imis oris pecto-
is, postea accedunt; quando etiam
pectus fit magis magis-que angustum.
Capitis incrementum istis posterius
est; nisi quod Pectus toto morbi de-
cursu arctius redditur, donec ad sum-
mam angustiam deventum sit, sic ut ca-
pitæ instar acutum fiat, ac promineat;
quod serè non fit nisi paucis antè mor-
tem diebus. Est enim lethalis hic
morbus si vel negligatur penitus, vel
toto aut pravè curetur, plurimosque
quotidiè absomit: neque ullus est an-
nus, quò non aliquot millia Infantium
percant. Articulorùm granditas
serè non nisi ultimò locò supervenire
solet; quanquam multi sunt qui sem-
nunquam patiuntur, ac moriuntur pri-
us, quam ad sem deveniatur: sicuti
rursus ex iis, quibus flæ accidit, per-
multi

Tabes

Pectore.

multi evadunt, etiamsi incuriosius habeantur; quippè haud ita periculosa est illa tabis Pectoris species, quæ hoc symptoma trahit, quam quæ Eò caret.

*Linuere
-giore*

Origo hujus Labis à Jecore est persæpe, non vitiato, ullam-ve noxam passô, sed supra modum adaucto, ita ut plerumque duplo, immo ferme triplo majus sit quam par erat, totamque anteriorem Epigastrii partem occupet, & ipsum quoque sinistrum hypochondrium attingat, interdum quoque impleat. Jecur sic adauctum cum in ipso ventre non inveniat spatij satis ubi se commodè explicet, à thorace mutuatur quod ipsi deest, ac versus superiora assurgens, diaphragma longè impellit, adeo ut interdum pectoris cavo vix dimidiam partem spatij, ipsi debiti relinquat. Pulmones sic in arctum redacti contrahunt sese, ac in sese colligunt; unde fit ut pectoris quoque crates, ipsorum causâ facta, iis se accommodet, ac angustior evadat. Quandoque ab ipso Pectore & Pulmonibus incipit malum, hecticâ quâdam siccitate, cum nonnullô etiam caloris excessu, obcessis; quæ sensim marcescentes illæ partes, ac sese contrahentes, quum vix ullum nutrimentum

nam tunc capiant sanguinem, quem in ^{Tabes} ^{Pectorea.} ~~Tabes~~ naturali valde copiosum, ad se trahere ac absorbere solent, Jecore fundunt; quod & circumfluens, plus justo increfcit, atque in omnem partem sese adauget: cujusmodi nimium Jecoris incrementum, ab eadem causa profectum, in Phthisi quoque, seu Pulmonum tabe, crebro deprehendimus. Sicuti autem in priori casu Jecoris augmentum principalis hujus Morbi causa est, ita in hoc quoque non parum ad eundem fovendum confert, atque in progressu eadem omnia mala importat, quae modo memoravimus; atque sic morbum, quamquam non ab ipso coeptum, fovet tamen, & magnopere adauget; neque in hac Pectorea tabis specie ullum magnopere periculum est (sicuti mox amplius declarabimus) donec ista à Jecore noxa supervenerit; quae & supervenit semper, si diutius trahatur malum, neque statim initio curetur, aut ab alia causa praemortuus infans fuerit. Ego sane, quum plurima corpora, utraque hujus Morbi specie extincta, secernerim, autopsia deprehendirem ita se habere; neque unquam mihi adhuc infantis isto morbo defuncti

C

corpus

fimus
growing

*Tabes
Pectoris.*

corpus aperire contigit, in quô non prægrande ejusmodi hepar reperi-
rim.

Mali hujus originem Infantes sæpe in uterô Matris contrahunt, idque vel mox in ipsô conceptû, vel gestationis tempore. Prius evenire solet, ubi vel pater, vel uterque parens calidâ & siccâ utriusque Visceris, Jecoris & Pulmonum, vel alterutrius intemperie laborat. Alterum à solâ matre proficiscitur, quando Ea in victu multum peccat, interea dum uterum gerit, atque Vinum, Cerevisiam fortem, Aquam-vitæ, crebrius ac largius ingurgitat. Eodemque vel Matris vel ascititiæ Nutricis vitio hæc labes accersitur etiam Infanti, qui alioquin ei ab ortu obnoxius nequaquam fuerit, si liberaliori cuiuscunque Siceræ potui crebrius ac largius indulgeant, istoque pacto lac suum inficiant, ac naturalem ejus bonitatem corrumpant. Quandoque cœcæ huic malo causæ subsunt, infantesque ejus initia secum ex matris utero deferunt, vel postmodum id contrahunt, absque eo ut ullus ejusmodi defectus vel in parentibus vel in nutrice compareat.

Sane

Sane ut in aliis permultis humani corporis affectibus, ita in hoc quoque astra plurimum pollent, certumque siderum ictus illi vel procreando vel fovendo magnopere intervniunt.

Morbus iste ægrius tollitur, si à Jecore coepit, quam si à Pectore; magisque etiam, si à primo ortu Intra pectus ei obnoxius fuerit. Quando in Pectore ipso originem habet, curatio ejus satis facilis est: quum siccitas, etiam Hæctica, quæ in corporibus adultis fere immedicabilis, in corpore infantili cum minori difficultate emendetur. Curatur autem balneis unguentisque emollientibus atque chalybeatis, aliisque ad humectanda pectoris ossa pulmoneſque accommodatis: inter quæ pellis ovi aut agnoscens detracta, & adhuc calens applicata, atque aliquot horis relicta, mirifice multis profuit.

Quod si jam in progressu est morbus, atque Jecur superaugere coepit; aut si ab ipso Jecore processit malum: Isti quoque medicatio adhibenda est, omnibusque modis conandum, ut incremento ejus obsistatur, atque intra naturalem modum conterceatur,

*Tabes
Pectoris.*

erceatur, quam in rem non linimentum modo & unguenta, alia-que Topica, sed interna quoque in usum trahenda; sic tamen ut non salubritatis tantum ratio habeatur, sed & teneræ isti ætati effectus ac saporamentorum attemperetur. Pari quoque Prudentiâ cavendum, ne dum refrigerare ac contrahere Jecur nitimur, obstructions alia-que mala in eò generemus, nimio Astringentium aut intempestivo Emplastorum usû, atque sic geminam pro simplici labem accersamus, morbumque penitus incurabilem reddamus. Super omnia autem sciendum, pro internis externisque medicamentis **Et** hic deligenda, quæ & Jecori privatim amica sint, & præter communes cum aliis multis medicinis Refrigerandi, atque Astringendi facultates, peculiarem aptitudinem, huic operi necessariam, sortita sint. Purgatio nullum hic locum habet: ne sanguinis quidem missio nisi morbo longius progresso, ac capite jam nimium aucto: quando sanguisugæ venis post aures, atque in fronte & temporibus, diliter admoventur, multumque ad universam curationem conducunt,

ducunt; ideoque, si res ita fuerat, secundò ac tertio usurpandæ sunt. Tabes
Pectoris.

Victus ratio longè alia in hoc morbo instituenda est, quam imprudentioribus, ac naturam ejus non satis perspectam habentibus, videri posset: non enim atrophix, quæ Infantes contabescunt, per se attendendum est, neque conandum. Si occurrere plenioris cibati, ac validius nutriente, quod esset oleum addere camino: sed contra omnis opera in id adhibenda est, ut exuberans sanguinis copia compescatur, ac nimius ejus fervor, nimiaque tenuitas & acrimonia coerceantur: quod quibus potissimum rebus effici debeat, neminem doctum Medicum latere potest. Quod si ita teneri sunt infantes, ut nihil dum præter lac nutrimentum assumant, Matri vel Nutrici ea danda sunt, quæ prædictis scopis inserviant, ac lac earum debito modo attemperare valeant. In iis vero infantibus, qui grandiusculi jam nondum tamen ablactati, & ubera sugunt, & alios præterea cibos ac potus assumunt, utroque modo agendum est, & tum ipsorum, tum nutricum victus ita ut diximus ordinandus.

Hæc curationis vis, solícite observata, & diu a modum continuata, (nihil enim hic

*Tabes
Pectoris.*

hic parvo temporis spatio effici potest, praesertim ubi altius haesit. malum) feliciter curatur iste morbus, Divino favore opus secundante. Ac verè affirmare possum, fratrem meum, Gerardum Bootium, & quam plurimos integræ sanitati restituisse, non modo qui eo leviter ac rursus laborabant, sed & qui diutius ac gravius eo afflictabantur; ac quidem nonnullos, in quibus ad eo inveteratus erat, ut vix sanationem admittere posse videretur.

Morbum istum non in Anglia duntaxat & Hibernia, sed & in aliis quoque regionibus grassari verisimile est, & de Gallia quidem mihi certissimo constat. Quippe illo trium annorum & dimidii spatio, quod effluxit, ex quo ista scripserim, diversos in Parisiis infantes vidi eo laborantes, eosque methodo mihi usitata atque isto capite indicata foeliciter persanavi.

F I N I S.

et
fe.
fa.
in.
ur.
itu
do
sed
n-
d-
m

n-
o-
&
n-
&
no
n-
e-
te